

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De sanctimonia sacerdotu[m] ca. xxvij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

et replet terrā Sub grā plurime excludit
vbi continētia locū hz, et est bec phibitio cōi
gij. A fornicatiōe em̄ ois mulier excludit.

Catalogus quorundā preceptorū Capitulum, XXXV.

Vitū quoqz cū

C masculo et iumento sub intermis
natiōe mortis phibuit, ne etiā
colligerēt spicas v'l racemos remanētes, nec
grana decidētia: s; relinquerēt ea pauperibz
terre, nec opus mercenarij retinere vsqz ma
ne, nec accipe psonas, diligi amicū sicut sel
psū pcepit, vbi, lxx, p̄mū ponit Somnia
auguria, diuinaōes obseruari, phibuit, nec
agrū seri diuerso semine, nec iumenta diuer
si generis facere cōs
re, nec veste ex duo
bus texta idui, nec co
mam in rotundū tō
deri, nec barbā ra
di, nec carnes suas su
per mortuo icidi nec
figuras aliquas aut
stigmata i carne sua
fieri, cuz quibz et siml
libz ad lram subintel
ligendū est fm ritū gentiū et maxime egypti
orū cum quibz habitauerāt. Nā et dauid le
gitur mulā habuisse sup quā posū est Sa
lomon: et delatus ad fontē geon ad inungē
dum. S; egypti omnigenoz venerās mon
stra deoz, et in honore diuersoz deoz q̄s pu
tabat talibz pesse, diuersa semina in agro, dis
uerfas materias i veste sociabat, diuersos eti
am cinnos capitis diuersis dijs sacrifica
bat. Vñ et i p̄ncipio hoz p̄ceptorū dixit dñs
Juxta p̄suetudinē terre egypti in q̄ habitastis
nō facietis, iuxta morē regionis ad quā in
troducā vos nō agetis, Addidit etiā specia
le p̄ceptū cū intrarēt terrā rep̄missis: vt
auferrēt p̄putia arborū q̄s plantarēt Qd̄ q̄si
exponēs subdit, poma q̄ germināt immūda
erūt vob, Hoc tñ nō est in hebreo, Et videt
velle q̄ fructū trū p̄moz annoz imundus es
set et abijciendus, fructū q̄rti anni sc̄tis dño
et cōis pauperibz, sed in quinto anno et dein
ceps dñi sui essent et esibiles.

De tribus generibus panum, Capitulum, XXXVI,

De euentiā quo

a q̄ eoz q̄ hic in leuitico tradunt sc̄s
enduz est, sacerdotes habuisse tria
genera panū, panes sc̄s sacerdotales, leuiti
cos, et laicos, Sacerdotales erāt panes p̄
positiōis q̄ de publico sumptu fiebant: q̄s
nō licebat edere nisi solis sacerdotibz, Pa
nes leuitici q̄ et offertoriū, quibz soli de gene
re leuitico vescerant, Etiā q̄ p̄pter maculam
nō poterant ministrare et fillas familias: sed nō
vtozata, vel vidua v'l repudiata: nisi necessi
tate rediret ad domum patris: vt esset quā
si fillas familias.

His nō vesceratur
aduena inquilinus
mercenarius sacerdo
tis, verna tñ l'empti
cius ip̄i v'elci pote
rat, Laici, t. cōmunes
quibus quicūqz pos
terat v'elci.

Advena generaleno
men est p̄tines pegri
num: q̄ tñ p̄trāsit
et inquilinū qui cū sit
de eadē regione, mā
sionē tñ p̄ducit,

De sanctimonia sacerdotum, Capitulum, XXXVII,

De sanctimonia

d quoqz sacerdotū agēs dñs, p̄is
mo d̄ minoribz sacerdotibz agit:
ne cōtaminarent in mortibz ciuū suozū, nec
etiā p̄ncipis populū: nisi tñ sup matre et
patre, filio et filla, fratre et sorore virgine, ne
sc̄s lauarent vel sepelirent, vel plāgendo tñ
gerēt mortuos alios, nec alijs tñ phibitas
eis interdixit vxores, sed nec habere concu
binas, nec in vxorem ducere scortum, nec an
cillam, nec captiuam, nec viduam, nec repu
diatam, nec eas que de cauponibus et pan
docibus, id est apothecis venalibz vitā agūt
Pontificē vero ad nullū oino mortuum in
gredi voluit, Unde et dñs papa nullis ex
equijs interesse dicitur, Nec vxorem ducere
nisi virginem: et tñ de populo suo, Sed nec
parochia domini pape muros vrbis exce
dit, In cōmune vero p̄cepit ne sacerdos in
diebus v'elcis sue cū ministrare deberet vñ
biberet, aut omne qd̄ inebriare p̄t vt sc̄iret dñ
cernere inter sanctū et p̄phanū, mundū et im
mundū, et doceret filios israel legitima ter
re q̄ locutus erat dominus, et ne sacerdos dñ
quqz imundus esset accederet etiā ad tangē
da ea que offererāt filij israel, Patet q̄z si la

Leuitici

terdos euangelicus quidie ministrat: assiduaz debet habere mundicia. Addidit quoque doctores de solennitatibus legalibus. Sed quia numerus diffinitur, et nos ibidem de illis persequemur. Prima die septembris festum tubarum vel clangoris

pro liberatōe isaac: quod cereorum dicitur. Decima die eiusdem mensis festum purgationis, quod cum fecissent vitulum: orante moysi purgatus est eis deus. Unde die festum scenophegie, quod est festum tabernaculorum, quod est festum patris. Cum enim patri ascribatur potentia: magna fuit potentia dei quod vestes eorum non sunt attrite per xl. annos, sed habet modo alia festa phurium, id est sortium, quod fors in contrarium cecidit, ut in Heister legitur, quod se occisuros occiderunt. Encenia tria, id est, dedicatōes. In autumno quod fecit salomō. In vere quod zorobabel, alijque reuersi de babilone. In hyeme quod fecerunt machabei, de quod in euangelio. Facta sunt encenia in hierusalem et huiusmodi erat.

De pena blasphemie.

Capitulum. XXVIII.

Ece autem egres-

sus filius mulieris israelitis quem pepererat de viro egyptio, surrogatus cum viro israelita blasphemauit nomen dei israel maledicens ei, quem moyses reclusit in carcerem donec super hoc consulisset dominum, qui ait ad moysen Qui maledixerit deo suo: omnes qui audierint ponent manus suas super caput eius: quasi contra ipsum testificantes, et eductum extra castra omnis multitudo lapidabit eum, siue ciuis sit aut aduena.

De talione legis date.

Capitulum. XXIX.

Abintulit quo-

que dominus de talione, ut qui lederet hominem in eundem modum lederet qui leserat eum, scilicet ut redderet animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, fracturam pro fractura, luum pro luum, adustionem pro adustione. Nota: quod talio non erat in iniurijs rerum: sed in lesione tantum corporum, quia furta restituebant in duplum vel quadruplum, Determinabaturque ta-

lione per necessitatem, ut ledens mulier virum in virilibus puniebatur manu, quod virilia non habet, et vir ledens mulierem pregnantem faceret abortiuum nondum animatum: mulctabatur pecunia. Incertum est autem virum talio extendere versus quod ad iudicem, vel circa iniuriam tantum haberet locum. Quod vero iniuriatus sine iudice posset vel cisci: forte inde haberi potest quod ad ciuitates reus fugi fugiebat homicida non volens: ne interficeret a primis occisi.

De obseruatione iubilaei anni.

Capitulum. XXX.

Dedit etiam do-

minus de obseruatione iubilaei, quod se primam septimanam hebdomadae annorum sequebatur, ad cuius designationem septem annis precedentibus ut tradunt quidam: in singulis neomenijs clangebant tubis, et vii. diebus tantum nisi annum solennizabant clangentes tubis. In libro tantum Numeri legitur quod clangeret tubis vii. mense, id est, die, in vniuersa terra. In hoc anno omnes distractiones reus ad presentium redibant possessores, propter domos quod erant in urbibus muras, quod si primo anno venditoris venditori redime re licebat, exceptis domibus leuitarum, quod in quocumque essent loco in iubilaeo redibant. Eodem anno quiescebat terra et debita, eodem anno seruus liberi dimittebatur. Nam licet essent contrabules: tantum voluit eos dominus seruitij scemate castigare, propter transgressiones legum. Iosephus dicit, quod in iubilaeo conueniebant venditor agrum, et emptor: et reputantes fructus et expensas in agrum factas: fructibus exuberasse copertis venditor recipiebat agrum, si vero expense transcederent: hoc quod de erat recipiebat emptor, et a possessione discedebat. Hac tantum computatione fieri licuit infra annum iubilaeum, nedum in ipso si venditor plus vellet reuocare quod vendidit. Littera leuitici videtur velle quod iuxta numerum annorum versus ad iubilaeum maiori minori venditor iubeat agrum vendi ne venditor quare si modum venderet, et plurimi anni superessent versus dum reciperet quod vendiderat, et ne grauaret emptor, si multo emeret quod in primo amissurus erat. Determinata quoque fructuum reputatione et expensarum infra iubilaeum addit, quod si venditor quod superit expensarum reddere non poterit: habeat emptor agrum versus ad iubilaeum. In ipso enim omnis venditor redibat ad presentium possessorem, Terram autem sic voluit dominus vendi ab-